

911.4 Australië (NG)
912.12 NNG-Aust.
PER LUCHTPOST
5520

DOA/100
100865-4811 95
Foto-Btz. 201752. 11 - 1000.

AMBASSADE DER NEDERLANDEN

ROYAL NETHERLANDS
EMBASSY

GEHEIM.

No. 1834/608GS37.

Canberra, 5 juli 1960.

Onderwerp:
Australische politiek
t.a.v. Nieuw-Guinea.

Met verwijzing naar mijn posttelegram dd. 28 juni l.l., no. 1772/587 vertrouwelijk en mede ten verfolge op mijn brief geheim dd. 27 juni l.l., no. 1764-GS35/584, heb ik de eer Uwer Excellentie te berichten dat de ontwikkelingen die zich in de laatste dagen alhier hebben voorgedaan er op duiden dat er enige verwarring is ontstaan in de Australische geleerden. Naar ik vertrouwelijk verneem bestaat er allerminst overeenstemming in de boezem van de Australische Regering over de politiek die Australië op korte termijn in het Australisch deel van Nieuw-Guinea zal moeten volgen, ondanks de progressieve taal van Minister Hasluck die volgde op het persinterview van de Heer Menzies.

Van welingelichte zijde verneem ik dat betwijfeld moet worden of Minister Hasluck metterdaad voorstander zal zijn van een werkelijk progressieve aanpak, al realiseert hij zich, dat de positie van Australië er niet gemakkelijker op is geworden. Van een concreet plan met de in uitzicht gestelde "target dates" zou nog geen sprake zijn. Wel wordt op dit ogenblik koortsachtig bestudeerd op welke wijze uitvoering zou kunnen worden gegeven aan de progressieve beloften die niet alleen voor de toeschouwers maar ook voor de departementale insiders als verrassingen kwamen.

In Australisch Nieuw-Guinea hebben enige onverkwikkelijke gebeurtenissen plaatsgevonden, die er op duiden dat aldaar van een zekere spanning kan worden gesproken. Ik denk hierbij niet in de eerste plaats aan enkele locale incidenten die in de Australische pers werden opgeblazen, zoals het weigeren van een bioscoopkaartje aan een Papoea, maar veeleer aan een minder taktvolle uitlating van Brigadier Cleland tijdens een recente vergadering te Rabaul van vertegenwoordigers van autochtone Raden. Antwoordende op een vraag uit de vergadering wanneer Australisch Nieuw-Guinea zelfbeschikking zou krijgen na 50 jaar Australisch bewind, zou de Heer Cleland op ontaktvolle en nodeloos kwetsende wijze te verstaan hebben gegeven, dat alles wat de Papoea's bereikt hebben, het gevolg is van het wijze beleid der Australiërs, en dat zij nog lang niet rijp voor zelfbeschikking zijn.

Zijner Excellentie
de Heer Minister van Buitenlandse Zaken
te

's-GRAVENHAGE.

cc: N.G. Attaché

Voor dit optreden heeft de Administrator reeds een berisping ontvangen, doch het publiek zal uiteraard niet te weten komen dat de Australische Regering zijn optreden laakt. Typerend voor de nerveuze stemming is voorts het feit dat het aantal hooggeplaatste personen dat een spoed-oriëntatiereis naar Nieuw-Guinea wil maken, snel stijgt. Ook de Leider en de Deputy Leider van de Oppositie zullen binnenkort de Territory bezoeken. Dit alles moet beschouwd worden als het voorspel van het politieke debat dat bij de heropening van het Parlement verwacht wordt. Men moet hopen dat de Regering tegen die tijd (half augustus) een concreet plan ter tafel zal kunnen brengen.

Minstens even belangrijk lijkt het, dat de Regering met Labour tot overeenstemming komt ten aanzien van Nieuw-Guinea een gezamenlijk politiek beleid te voeren. De Leider van de Oppositie, de Heer Calwell heeft ongeveer een jaar geleden voorgesteld dat er een gemeenschappelijke parlementaire commissie zou worden gevormd inzake het Nieuw-Guinea vraagstuk. Deze suggestie wordt thans door de Heer Calwell zelf en door een aantal Australische couranten in herinnering gebracht. Het zou verstandig zijn indien de Australische Regering thans op deze suggestie zou ingaan. De Heer Menzies heeft indertijd in zijn beantwoording de deur hiertoe open gelaten.

Tenslotte moge ik niet onvermeld laten dat ik van welingelichte zijde vernam, dat Australische communistische agitators zich clandestein naar Australisch Nieuw-Guinea begeven om aldaar onrust te zaaien onder de locale bevolking. Zoals de situatie zich thans voordoet zou het dergelijke agitators niet aan mogelijkheden ontbreken. De Australische Regering beraamt zich thans op welke wijze dit ondermijnd optreden kan worden tegengegaan. Over dit aspect rapporteert eveneens de Nieuw-Guinea Attaché, wiens ambtsbericht ik Uwer Excellentie in copie zal aanbieden.

De Tijdelijk Zaakgelastigde,

Mr. J.H.O. Insinger.